

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... .. 48 kor.
Fél évre ... .. 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... .. 4 kor.

Nyitási költségek
munkálapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 5.

Wilsonhoz.

Reménységek raja ringatózik lelki szemünk előtt. Csalóka lidércfény, vagy a közelgő hajnal nyájas tekintete köszönt a mai nap eseményeiből? nem tudjuk e pillanatban megmondani. De e bizonytalanság már nem fáj, nem éget úgy mint napokkal ezelőtt, ma már tudjuk azt, hogy illetékes faktorok a béke művén dolgoznak. Tünetesen vannak azok az akadályok, melyek oly nehezé tették az olajágas Béke utját. A dicsőség fantomja, mely gögössé tette a lelkeket, elszállt tőlünk, ne keseregjünk utána: csak szines és haszon nélküli szappanbuborék volt. A makacsság, melyet a fegyverek sikere erősített, az ötödik ősz fuvalmára lehullott, mint a korhadó levél. A gyűlötség, mely más nemzetek letiprását és bódolását kívánta, kigyomláltatott, mint a bibliai gaz, mely tönkretévessel fenyegette az egész vetést. A megértés melegsége éledzik a lelkek körül, mely a kölcsönös áldozatok terhét nem találja immár elviselhetetlennek.

Békeajánlatra készülünk újra, de most már nem magunk, elszigetelten, hanem szövetségeseinkkel, Németországgal és Törökországgal egyetemben. Nem titkos konferenciák tanácskozásait küldjük át megfontolás végett elnökeinknek, hanem ráhelyezkedünk arra az alapra, melyet egyedül elfogadhatónak ők jelentettek ki. Wilson elnök 14 pontját elfogadjuk tárgyalás alapjául s ha csakugyan ezek a pontok a béke paragrafusai, akkor nincs több semmi akadály, hogy a hadviselő államok képviselői leüljenek tárgyalni a zöld asztalhoz. Ez a tizennégy pont tartalmaz reánk nézve súlyos feltételeket, nem egy van köztük olyan, melyeknek megvalósítását másképen képzeltük egykoron, de egy sincs köztük olyan, melyeknek elvetése felérne a további vérontás borzalmaival. Jöjjenek az áldozatok, készek vagyunk azokra is, csak elviselhetők legyenek. Olyanok, melyek nem akarnak megölni nemzeteket, amelyek lehetővé teszik, hogy a multak fejlődő élete újra kiviruljon, vagy amint Balfour kifejezte magát, hogy — boldogok és gazdagok legyenek a népek. Ha ezt az ideált e 14 pont elfogadása árán lehet csak megvalósítani, legyen a tárgyalás alapja Wilson hitvallása. Emberi erőszak úgy sem szabhat gátat az időnek s a gazdasági fejlődés ékszerű törvényeinek.

Mi magyarok sokszor szóba fogunk kerülni e tárgyalások folyamán. Magyarország kívánatos falat lesz éhes szomszédainknak, de tudjuk azt, hogy nem legyőzött félként ülünk le tárgyalni s e tárgyalás folyamán van érvünk, okunk elég, amelyek segítségével jogos igazunkról ellenségeinket meggyőzhetjük.

Nem tudunk arra gondolni, hogy békeajánlatunkat most visszautasítsanak. Lehetetlennek tartjuk, hogy most, midőn saját kívánságaikkal ülünk eléjük, el tudnák taszítani a békülésre nyújtott kezét. Felelniök kellene ezért az eljövendő idők ítélőszéke előtt. De ha mégis meg-

történnék ez, az őszinteség hiányának olyan magas foka volna, amilyenre nem tud példát az emberiség történelmének. Nekünk e békeajánlatlaltal kapcsolatosan csak egy kötelességünk van: összetartani! Félre tenni mindent, ami személyeket és pártokat elválaszt egymástól; most nemzetünk jövőjéről, életéről van szó. El kell törpülni minden érdeknek, megszűnni minden kívánságnak, el kell hagyni gyűlöletnek és szenvedélynek, nincs más akaratnak jogosultsága most, mint amely a haza megmentésére törekszik. Nincs párt — nincs pártkeret, csak magyarok vannak, akik előtt mindennél szentebb és drágább a nemzet jövője. El kell söpörni azokat, akik most is házról-házra, városról-

városra hirdetik a személyes gyűlölség pokoli gonoszságait, akik még most is: „csak Tisza nélkül!” felkiáltásokkal akarják koncentrálni a nemzet erejét. A hazának ellenségei ők, kik még most is egyenetlenséget szítanak s akik elfelejtik, hogy óriási mulasztás minden perc, mely az erők tömörülését megakadályozza. Amilyen lelkes szívvvel indultunk egykor e háborúba, most, hogy borzalmait és hiábavalóságát megismertük, ép oly lelkes akarattal fogjunk össze a békéért. Akkor egyek tudtunk lenni a virtuos indulatokban, legyünk egyek most a komoly küzdelem óráiban. Soha nem volt a mi összetartásunkra nagyobb szükség, mint most! . . .

Burián újabb békeajánlata Wilson pontjai alapján.

(A német kancellár holnap nyilatkozik Németország békeajánlatáról. — Elküldtük a jegyzéket Amerikának.)

Bécsből jelentik: Ausztria-Magyarország és Németország jegyzéket intézett Wilson elnökhöz, amelyben Wilson 14 pontját és az utólagosan közzétett öt pontját elfogadják. A jegyzéket holnap, vagy holnapután közzéteszik. Békeajánlatunk már el is ment Wilson elnökhöz. Miksa herceg, az új német kancellár holnap tesz jelentést a birodalmi gyűlés főbizottságának újabb békeajánlatunkra.

Az osztrák képviselőházban ma délelőtt az a hír volt elterjedve, hogy a közös jegyzéket már el is küldték Wilsonhoz. A berlini lapok sokféle hírt közölnek a központi hatalmak külszöbön álló lépéséről. Többek között azt írják, hogy Ausztria-Magyarország egyetértésben Németországgal és Törökországgal, egy semleges állam közvetítését veszi igénybe, kérve az illető semleges államot, hogy küldjön meghívókat a többi hadviselő államokhoz, a közös tárgyalásokban való részvétel céljából.

Néhány nap óta különböző híreket terjesztettek a központi hatalmak békeajánlásáról. Azt is híresztelték, hogy ez a lépés már megtörtént volna. Ezzel szemben meg kell állapítani, — mint illetékes helyről jelenik — hogy a békekészség Németországban, Ausztria-Magyarországon és Törökországban mindig meg volt és hogy a legutóbbi időben is a békekérdés fontos tanácskozási tárgya volt, anélkül azonban, hogy a részletekről, a módokról és az újonnan terjedő békeajánlás idejéről már végleges határozatokat hoztak volna.

Hiszen a központi hatalmak politikai irányára arra utal, hogy becsületös békére törek-szenek. Németország, Ausztria-Magyarország és Törökország együttesen járnak el és az a szellem hatja át őket, hogy a háborút mentől előbb végéhez juttassák. Hogy azonban ily irányban mely módon fog valamelyes lépés

történni, erről végleges döntés még nem történt.

Bécsből jelentik: Burián gróf legutolsó békeajánlata alkalmával már ismételtelen kijelentették, hogy a jegyzék kevés sikere ellenére is az osztrák-magyar külügyminiszter újabb békeajánlata várható. Értesülésünk szerint a nevezetes különbség a közelmúlt s a közjövő békeajánlata között, hogy határozottan Wilson elnök békeajánlata alapján közeledik, amint egyébként már az utolsó jegyzék is ezekből a Wilson-féle békeajánlatokból indult ki.

Az összes, különösen az osztrák parlamentben forgalomban levő hírek megegyeznek abban, hogy legközelebb megtörténő békeajánlatunk Wilsonnak vezető szerepet szánt.

A Neue Freie Presse kiemeli, hogy Wilson Buriánnak nemrég küldött békeajánlatára adott elutasító válaszában rámutatott arra, hogy az ő békeajánlata már ismeretesek. Ebből az következik, hogy minden további akciónak Wilson ismert tizennégy pontjához kell simulnia.

Kiemeli a lap továbbá, hogy Wilsonnak beszédében felállított öt pontja: az igazságosság, a gazdasági elnyomás kiküszöbölése külön szövetségek kizárása a népek szövetségében, a szerződésnek nyilvánossága és az egyes népek külön érdekeinek kizárása, ellentétben állanak az angol hadicélokkal, melyeket Balfour hozott nyilvánosságra és számítanak arra, hogy Wilson, amennyiben a központi hatalmak feltételeit elfogadják, hajlandó lesz olyan akcióra, amely a békét maga után vonhatja.

A lap mai vezércikkében a monarchia külszöbön álló békeajánlásával foglalkozik és többek között ezeket írja:

— A béke mindinkább közeledik. Ezt sokkal inkább lehet érezni, mint bizonyítani. A népek, mintha valamennyien csak összeheszelek volna, Wilsonra irányítják tekintetüket. Németországban tizennégy pont kormányát ne-

vezték ki: amely Miksa badeni herceg vezetése alatt azt a kötelezettséget vállalta, hogy a világot kivezeti a romlásból és rombolásból. Németország példája és az olyan beszédek, mint aminők tegnapelőtt a reichsrathban elhangzottak indító okai annak, hogy az osztrák képviselőház német szociáldemokratáit is meghívták a németek tanácskozára, hogy Ausztria németjeinek jövője és védelme kérdésében döntsenek. Ennek már régen meg kellett volna történnie, de mindenestre nagy nyereség most, hogy az összes német pártokat együtt láthatjuk. Az a határozat, amelyet a szociáldemokrata pártnak képviselői a tanácskozás elé terjesztettek, azt akarja, hogy Ausztria államok szövetsége legyen, szuverenitással ellátott népterületeknek a közössége, amelyek saját akaratukból akarják rendezni azt, hogy miképen éljenek egymással. Lesz-e hatalma a Hussarek-kormányának, hogy akaratát a szuverén népekkel szemben keresztülvihesse? Wilson elnöknek tizenhárom pontja semmiesetre sem maradhat visszahatás nélkül Ausztria belpolitikájára.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlésnek plénumát szombatra hívták össze, hogy Miksa badeni herceg, az újonnan kinevezett kancellár, elmondja programját, amely teljesen fedi a többségi pártok programját. Miksa herceg részletesen foglalkozni fog beszédében a béke kérdésével, de még kétséges, vajon már ebben a beszédében részletesebben kiterjeszkedik-e az újabb békelelésre. A birodalmi gyűlés időelőtti összehívásának fő oka az, hogy rendkívül fontos közléseket akarnak tenni a népképviselőnek, amely semmiféle halasztást nem tűr.

Berlinből jelentik: A birodalmi kancellár a parlamentnek szombaton mutatkozik be. Beszéde békenyilatkozat lesz, még pedig olyan, amelyben Németország pontosan megformulja feltételeit. A békeajánlat politikai körökben elterjedt, de ez idő szerint még ellenőrizhetetlen hírek szerint olyan lesz, hogy az entente elfogadhatja. Belgiumot illetőleg a kancellár garantálni fogja a helyreállítást, továbbá a hátrahagyások kérdésében az ententenak szintén elfogadható javaslatot fog tenni. Garantálni fogja Szerbia és Montenegro helyreállítását. A breszlítovszki és bukaresti szerződésekről ki fogja jelenteni, hogy ezek nem tekintendők érinthetetlen kérdéseknek, hanem azokról újra lehet tárgyalni. Elzász-Lotharingiát illetőleg népszavazást ajánl a kancellár.

Bécsből jelentik: Itteni parlamenti körökben ma sokat beszéltek arról, hogy Lammasch egyetemi tanárnak, az ismert pacifista vezérnek legközelebb fontos szerepet szánnak. Hír szerint ő lesz az új osztrák miniszterelnök. Sokak szerint pedig Lammasch a béketárgyaláson az osztrák-magyar hivatalok külügyi képviselői között mint parlamenti követ és miniszter fog szerepelni.

Bécsből jelentik: A Berliner Tageblattnak bécsi tudósítója azt jelenti lapjának, hogy az osztrák és magyar külügyi kormány kérést intézett a hollandi kormányhoz, mely szerint engedje meg egyrészt, hogy Hága legyen a jövő béketárgyalások színhelye és másrészt, hogy Hollandia hívja meg a béketárgyalásokra a többi hadviselő államok kormányait is. Illetékes helyen kijelentették, hogy a hír ebben a formában önkényes kombináció.

Hágából jelentik: A semleges országok diplomáciai köreiből igen kedvezően fogadják a monarchia békeakciójának megítélését. Beavatott helyen igen sokat várnak ettől az új lépéstől annál is inkább, mert Wilson a négyes szövetség feltételeire nézve megállapított pon-

tozatok közötti 5. pontot is határozottan az ententehez intézendő és mérsékletre intó felhívásnak minősíti. A monarchia legújabb békeajánlatát Wilsonhoz intézi és ebben nem csupán felhívás van a tárgyalások megkezdésére, hanem a monarchia meg is jelöli azokat a pontozatokat, amelyeket a maga részéről alkalmasnak tart arra, hogy ellenteink a tárgyalás alapjául en bloc elfogadhassák. A monarchia ezt a lépést Németországgal teljes egyetértésben, sőt Vilma hollandi királynő teljes beleegyezésével tette meg, amit úgy fejt

ki, hogy a jegyzék átnyújtása után meghívja a hadviselő feleket a hágai békepalotában leendő béketárgyalásokra. Egyidejűleg a küszöbön állanak bizonyos katonai intézkedések, melyek azt lesznek hivatva előidézni, hogy a most folyó nagy harcok a lehetőség szerint a tárgyalások alkalmával mérsékeltessenek és hogy nagy harci lármá ne zavarja a világbéke születését. Itteni körökben, tekintettel az interparlamentáris szervezet régebbi kapcsolataira, nem tartják kizártnak, hogy a béke delegátusa Apponyi Albert gróf lesz.

Perszonális unió!

(A csehek magatartásának következménye. — Tisza István lapja az Ausztriától való elszakadásról.)

A belpolitikai élet hatalma néhány nap óta egy új gondolattal gazdagabb. Mind sürűbben hangzik el, hogy az 1867. XII. törvénycikk a konföderációra készülő Ausztriával szemben elveszti jelentőségét és Magyarország áttérhet sőt át is kell térnie a perszonális unióra, arra a közösségre, amely az uralkodó személyének közösségén kívül más közös ügyet nem ismer Ausztriával. A perszonális unió a régi független ségi pártok egyik sarkalatos programmpontja. A viszonyok változására jellemzésből azonban ma már más oldalról is elhangzik ez a jelszó, sőt bizonyos helyeken azt mondják, hogy:

kormányprogram a perszonális unió.

Az „Az Újság”, melyről úgy tudja mindenki, hogy gróf Tisza Istvánhoz áll közel, ma érkezett számában így ír:

Tehát perszonális unió!

Köszönjük Teuffel német képviselő urnak, hogy annyira felháborodott a Stanek cseh képviselő új felháborító beszédén, de mi már túl vagyunk azon, hogy valamin felháborodjunk s ott tartunk, a hol már mindent egyszerűen tudomásul veszünk. Dehogy is bánt bennünket ma már a Stanek beszéde, dehogy is reklamáljuk a rendreutasítások lanyhaságát. Mit nekünk egy elnöki megrovás? Egy miniszterelnöki védelem odaát?

Tudomásul kell vennünk, hogy szövetségben és realunióban élünk egy állammal, melynek parlamentjében az állam egyik népe megmondhatja, hogy mindig is az entente oldalán állt, megmentette az ellenség fenyegetett pontjait s önként egy csepp vért sem hullatott mellettünk. Elmondhatta és nem került hőrtönbe. Elmondhatta és senki sem vetheti ellene, hogy nem igaz, a mit mondott. A hol ilyen vallomással egy képviselő tovább is szabadlábban maradhat, az országa pedig továbbra is élvezi ugyanazokat a jogokat, melyek a köteleességüket hiven teljesítő népeket megilletik, a hol a bűnnek, a hazaárulásnak nem kell bujkálnia, de sőt első szerepet játszik, ott objektíve és természetesen konstatálni kell: ez az állam nem teljesíti, a mire kötelezve van, ez az állam nem szövetségesünk, mikor egyik népének elismeri jogát, hogy ellenségünk legyen, ez az állam nem erősségünk, ez az állam félálhál ellenséges talajon áll és ezzel az állammal mi nem tartunk fenn semmi szorosabb kapcsolatot. Mint hogy azonban közös uralkodónk van, s nekünk szent az a törvény, mely neki az egységes és oszthatlan uralkodást biztosítja, hát nem keveredhetünk vele háborúba, de elválnak tőle mindenütt, a hol a pragmatika szankció nem tiltó akadály. Csakis ezért állunk meg a perszonális uniónál.

A hivatásos politikusokat sajnáljuk, hogy így egészen le nem vonhatják a konzekvenciákat, mint mi. Nekik még számolniuk kell azzal, hogy Stanek nem Csehország és Csehország nem Ausztria. Ők talán még kénytelenek elhinni az osztrák kormányának, hogy szó sincs Ausztria olyan szétbontásáról, mely a dualizmust értelmetlenné teszi. Mi szabadabban gondolkodhatunk és határozhatunk. Csehek Csehországot, délszlávok Délszláviát akarnak, az osztrák kormány pedig, mely állítólag ezeket nem akarja, nem akadályozhatja ezt meg, ha még a bécsi parlamentet sincs hatalma féregteleníteni a Stanek-féle kijelentésektől.

Át kell látnunk, hogy Ausztriában az történik, a mit a csehek akarnak s nem az, a mit Ausztria akar. Le kell számolnunk azzal, hogy Ausztriában az az akarat érvényesül, mely átnyul a mi határainkon, s a mi földünket, a mi népünket akarja megkaparítani. Át kell látnunk, hogy Ausztria a barátunk és Ausztria az ellenségünk s az ellenség Ausztria erősebb, mint a barát Ausztria. S végül át kell látnunk, hogy mi nem vagyunk képesek a pragmatika szankció szerinti köteleességünk teljesítésére, az osztrák terület megvédésére, mikor Ausztria maga átadta ezt az entente egyik szövetségének s nem számíthatunk az osztráknak mi irántunk való köteleességére, hogy megvéd a mi területünket, mikor egyik népe hazánk északi részére, másik népe pedig déli részére pályázik, a hozzánk hű német Ausztria pedig nyugati megyeinkre tart igényt.

Megirtuk jó régen és ismételten, hogy a perszonális unió ügye megszűnt függetlenségi programm lenni. Mint olyan sohasem érvényesülhet, de mint a magyar nemzet szent érdekének szükségszerű védelme az osztrák alakulásokkal szemben magától előáll s ebben az egész nemzet gondolkadása, érzése és elhatározása egyaránt találkozik.

Ma az osztrák helyzetet már nem lehet félreismerni s ma már fölösleges bevárni annak alakulásait. Mi ettől az államtól, melynek államfentartó ereje megsemmisült s uralma alá került azoknak az elemeknek, melyeken uralkodnia kellene, semmi jót nem várhatunk. Mi nem köthetjük hozzá katonai erőnket, mikor az ő soraiban ellenségek is vannak, mi nem köthetjük hozzá gazdasági érdekeinket, mikor azokat odaát beleszólásunk nélkül a mi rovásunkra intézik, mi nem köthetjük hozzá nemzetközi sorsunkat sem, mikor a világ értéklésében külön sokkal többet számítunk, mint Ausztriával egyetemben.

Ez nem program, melyivel hazálni e hatalmat szerezni lehet, ez egyszerű átlátás. Tehát perszonális unió!

Mi a készpénz hiány oka Aradon.

(Bankigazgatók nyilatkozatai.)

A szeptemberi utolsó óta az aradi pénzügyi helyzetnél szokatlan jelenség észlelhető. A bankok többé-kevésbé készpénzhiánnyal küzdenek. A baj ugyan nem imminens, mert az aradi pénzügyi intézetek meglehetősen készpénzzel rendelkeznek mindig, de mindenesetre hiábavaló és alaptalan nyugtalanságot kelt a közönség körében, hogy a készpénzfizetés nem oly flott, mint eddig mindig volt. Az izgalomra, a nyugtalanságra ok egyáltalán nincs. A készpénzhiány csak pillanatnyi és a mostani helyzet hamarosan meg fog javulni.

Hogy mi az oka a készpénzhiánynak? Hivatalos helyen úgy nyilatkoztak, hogy a jegybank nyomda-technikai okok miatt nem képes elegendő bankjegyet előállítani, de ezeket az akadályokat már leküzdötték. Ezt a hivatalos magyarázatot kénytelenek vagyunk ugyan elfogadni, de nem hallgathatjuk el azt a meggyőződésünket, hogy a jegybank vezetősége részéről szándékosság esete forog fenn. A jegybank csökkenteni akarja a bankjegy-forgalmat, a közönséget csekk- és zsrófizetésre akarja szoktatni. Ez mindenesetre dicséretre méltó igyekezet, de a jegybank rosszul választotta meg az időpontot. Most a bor-kampány idején, a téli beszerzések előtt és főként a mostani izgalommal teljes időben nem opportunus a gazdasági életbe olyan újítást behozni, amely az amúgy is izgalmas kedélyeket indokolatlanul még jobban izgatja és a gazdasági életet meghéitja. A jegybanknak gyorsan kell cselekednie, hogy a nagyközönség teljesen megnyugodjék. Ugy tudjuk, hogy a megnyugtató intézkedések már is folyamatban vannak és a közeli napokban nagyobb összegű készpénz érkezik a jegybank aradi fiókjához.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma több aradi pénzügyi vezérigazgatójával beszélgetett a készpénzhiány okairól és hatásairól. A válaszok, a melyeket alább közlünk, alaposan megvilágítják

a helyzetet és alkalmasak arra, hogy a közönség megnyugodjék és türelmes legyen.

Fejér Gábor királyi tanácsos, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója ezeket mondotta:

A készpénzhiány okairól hivatalos helyen nyilatkoztak és mi erre a magyarázatra vagyunk rántalva. Az tény, hogy az osztrák-magyar bank nem állíthat elő megfelelő mennyiségű bankjegyet. Ez az egyik ok. A másik a postai szállítási késedelmes voltában keresendő. A jegybank küldeményeit a posta késedelmesen szállítja s így a pénzküldemények nem érkezhetnek rendes időben rendeltetési helyükre. En azt is gondolom, hogy az a célzat is vezeti a jegybankot, hogy a bankjegyforgalmat csökkentse. Pedig ennek éppen az ellenkezőjét fogja elérni. A közönség ugyanis attól félve, hogy nem lesz elegendő bankjegy, még jobban lezárul és ezzel éppen arra kényszeríti az osztrák-magyar bankot, hogy még több bankjegyet bocsásson ki. A mostani állapotban az a hatása, hogy a közönség alaptalanul nyugtalankodik. Az emberek amúgy is idegesek és ilyen helyzetek ismét felébresztik azt a képzet alatti tudatot, hogy talán ismét nem rendelkezhetnek a vagyonukkal, mint ahogy a háború alatt a moratoriumos rendeletek következtében csakugyan ez volt a helyzet. Akór mi az oka a készpénzhiánynak, annyi bizonyos, hogy nagy lybat és ügytelenséget követtek el, mert céljaik elérésére nagyon kedvezőtlenül választották meg az időpontot. Most a borvásár idején, a téli beszerzések előtt igen sok készpénzre van szükség, tehát az idő és az alkalom a bankjegy-forgalom csökkentésére nem alkalmas.

Fodor Gyula, az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója így nyilatkozott:

A készpénzhiány okait nem látjuk teljesen világosan. En több okot látok fennforogni. Először a kereskedelmi és ipari forgalom lebonyolítása sok készpénzt igényel, azután a horribilis drágaság következtében a magánemberek is nagyobb pénzösszeget hordanak maguknál, mint máskor. Ezek a bankforgalomból elvont összegek hatalmasak. Ez az egyik ok. A másik oka a készpénzhiánynak abban keresendő, hogy a megszállott területe-

ken rengeteg mennyiségű bankjegy van forgalomban. A harmadik ok az, hogy a magánosok, de főként a parasztek rengeteg mennyiségű papírpénzt tesznek félre. Eddig az ezüst pénzt rejtették el, most a papírpénzt teszik a ládájába. A parasztek a pénzen földet akarnak vásárolni, de eladó föld ritkán akad, így tehát inkább elrejtik a pénzt. Teszik ezt talán azért is, hogy ne tudják meg, hogy pénzüik van. A parasztek nem helyezik el bankban a pénzt, hanem ül rajta. Ezek az elrejtett összegek milliárdokra rúgnak és hiányoznak a gazdasági forgalomban. A negyedik ok, amiről hivatalosan is nyilatkoztak az, hogy az osztrák-magyar bank nyomda-technikai okok miatt nem tud elegendő bankjegyet előállítani.

Ugyátszik, hogy az osztrák-magyar bank nem is forszirozza a bankjegy-forgalom szabályozását. A jegybank ugyanis azt akarja elérni, hogy a csekk- és zsrófizetés fejlődjék. Ezt a célt azonban nem fogja elérni a bank, mert a készpénzhiány arra fog vezetni, hogy az emberek még több pénzt fognak elrejtteni, aminek természetesen következménye az lesz, hogy a készpénzhiány még nagyobb lesz.

A mi intézetünkben a hiány a szeptemberi utolsó óta érezhető. Azóta a jegybank aradi fiókjában nem tudott elegendő bankjegyet rendelkezésünkre bocsátani. Nagyobb zavar azonban sem nálunk, sem a többi aradi pénzügyintézetnél nem állott elő, mert az aradi pénzügyintézetek állandóan meglehetősen készpénzállománnyal rendelkeznek s így a fizetéseket eszközölhetjük. Remélhető azonban, hogy a hiány hamarosan meg fog szűnni, tehát izgalomra és aggodalomra egyáltalán nincsen ok.

Heinrich Sándor, az Aradi és Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója így nyilatkozott:

Az aradi fiók főnöke megmondotta, hogy a bank nyomdája nem tud elég mennyiségű bankjegyet előállítani. Ez okozza a készpénzhiányt, amely nálunk csak tegnap volt észlelhető. Hamarosan azonban enyhülni fog a helyzet, mert már is nagyobb pénzküldemény van utban az aradi fiók részére.

Weissenburger Nándor, a Polvári Takarékpénztár vezérigazgatója ezeket mondotta:

A készpénzhiány okairól már hivatalosan nyilatkoztak. Nálunk nem volt érezhető a hiány, mert a mi pénzügyintézetünk elegendő készpénzzel rendelkezik. Különben is a hónap elején nagyobb mennyiségű befizetések történtek s így nem volt pillanatra sem fenakadás.

Arva László király.

(Bemutató eladás.)

A dolovai nábob leányától a Bizáncig s innen a Kék róka keserű filozofiján át Arva László királyig nagy elhajlásokat mutat Herceg Ferenc drámáiról pályája. Az életörömök vidám élvezetéből hogyan lesz keserű bölcs s hogyan nemesedik e fájdalomos világnézet mindent megértő életfilozofizává? Mi a kulcsa e nemes metamorfozishoz, mely apró megadózások után szédítő egyenes ívben szökteti előre Herceg Ferenc drámáiról karnierjét? Péterfi Jenő, a legmélyebben járó magyar esztétikus mondotta, hogy — az asszony emlékeztől, ki meggyőzött szívünket diadénnak használta: nem tudunk megszabadulni soha! Herceg Ferencre is áll ez. Minden drámájában ott ég egy asszonyarc lángja s az író annak a fényénél dolgozik. Ahogyan váltakozik: fellobog, parázslék, majd hamubavész ez a láng: aszerint kristályosodik, ragyog s válik keserűvé az író életfilozofia. Ami a dolovai nábob leányában még az ünség könnyed szépségével volt ékes: a pusztulás siralmas époszává válik a Bizáncban, hogy a Kék róka fájdalomos lemondásában megtisztulva, megértő emberi dokumentummá kristályosodjék Arva László királyban. Bizánc tragikumája azonban felemelt, Arva László király pedig lesújt. Ott ott a nagy történelmi idők vihara suhogott felettünk felett, itt egy elhaló fájdalomos sikoltással agorodik össze az a kiáltás, mely Herceg Ferenc lelkéből kitért.

Arva László király egy érett és bölcs ember, aki költői eszközök alkalmazásával akarja elcsodálni velünk drámájának sok-sok hibáját. Melyre olyan szép és zengő, minőt keveset hallot-

tunk a színpadon, de a tragédia magyál nem fogja össze az a történelmi levegő, mely az ilyen tragédiák életető eleme. A történelmet akarja magyarázni ez a dráma s éppen ez a legnagyobb hibája; szeretnők úgy mondani, hogy tragikus sorsa e tragédiának az, hogy szembe száll a századok alatt kialakult nemzeti közvéleménnyel, mely V. László király jellemét s cselekedeteinek rugóit egészen másképpen edzette bele a nemzeti lelkébe, mint ahogyan azt Herceg Ferenc most előttünk beállítani kívánta.

A századok alatt kialakult történelmi vélemények megsemmisítése nehéz feladat, sőt csaknem lehetetlen. Herceg Ferencnek sem sikerült V. László alakját átgyúrni úgy, hogy annak valószínűségét velünk elhíjtsa. Azok a nagy történelmi személyek, kik a drámai műben szerepelnek, megállapodott életet élnek a történelmi köztudatban s életük csak addig élet a színpadon is, míg ennek a köztudatnak megfelelőnek. Az árvaság szomorú véletlene nem olyan motívum, mellyel egy történelmi személy cselekedeteit tragikumná lehetne süríteni. Hunyadi László alakja pedig sokkal markánsabban él a kész nemzeti lelkében, mint Herceg drámájában. Alakja itt nem magasklik úgy ki, mint a nagy történelmi tudatunkban kimagasklik László királyval szemben. A nagy múlt messzesége a hátrahagyás tövis koronájával letette fejét ékessé, azt levenni arról ügyeskedő drámai motiválással lehetetlen.

Kétségtelen azonban, hogy Herceg drámájának elsőrendű kvalitásai vannak. László király idegenszerű jellemzése és Hunyadi László halvány alakjai mellett költőien szép Gara Mária és Szilágyi Erzsébetnek az alakja. Ahogyan

az elmúlt idők ködös távolában keresztül fennmaradtak költészetünkben és népünk emlékezetében, így jelennek meg a színpadon is. A többi mellékalakok életre hívásában sokkal győzelemesebbnek mutatkozik az író, mint a főszereplők plasztikus rajzában.

Drámájának személyeit csodálatos lényességgel igazgatja és beszélteti. Izzó, szíves, reménytelmes beszédük alatt ott ég a költő lelke s a piroslik, mint egy lázas seb, vérző, fűtött szív. Mintha minden alkkin szent lelkű szíve, és szűz érzéseknek tömörített szíve volna, kimagasklik a dráma koronájára az ősi magyarság oltárára lépnek. Magyarországi szenvedése, elsírhatalan fájdalom magyarság László király költői prózájának létkötő motívumaiban s az összecsapódott függöny előtt a szíves érzések sulya alatt dőben össze minden magyar szív. Régi Magyarországról szól az ének, mely belőle az újhódó magyarság!

Arva László király nekem julott a színpad színpadokig. Irója először a vidéki költő elé engedni. Ugy látjuk, Herceg Ferencnek tapasztalatai vannak a vidéki városok és házi előadásairól. Az aradi színpadon akart felelni Herceg nagy drámájára s elgondolva szereposztásban, részben ni díszlettel, részben ki Arva László királyt. A leányokból a színpad tanulták be a színművet s ez meg is látszott a mai összejövő és jó előadásban.

A címszerepet Földes Mihály játszotta. Ez a fiatal színész nagyot emelkedett szemünkben a mai estén. Játékát melegség hatotta át s arra tudott maradni s a szerepnek az utolsó jelenetén. Hunyadi László alakjába Kerész Dezső vitt ezáltal nagy erőt. Jól esett látnunk ambicióval tel-

Foch katonai terve a Balkánon.

(Ml a központi hatalmak teendője?)

Írta: Fabius.

Vajon a bolgár hadsereg összeomlása a két szereplő fél által ügyesen rendezett színházi jelenet volt-e, vagy pedig komoly katonai okok miatt következett el, majd a történelem deríti ki. Nekünk azonban számolnunk kell Bulgária elpártolásának tényével és megkötött fegyverszünettel és az ebből folyó tényekkel. Erős kézzel kell belenyulnunk abba a politikai és katonai bonyadalomba és pedig haladéktalanul, mert szét kell tépnünk a hálót. A központi hatalmak akciója — így mondják mindenfelől — már folyamatban van.

Ha azt akarjuk tudni, hogy mit tegyünk mi, akkor azt kell kérdeznünk, mit akar tenni az entente és mit tehet a Balkánon. Az entente a Balkánt a kezébe akarja venni, Törökországot el szándékozik vágni a központiaktól. Romániának kezet akar nyújtani és

a monarchia délkeleti része ellen óhát vonulni.

Eme politikai-katonai célok közül a legkövetlenebbek: Szerbia és Montenegró feltámasztása, Bulgária okkupációja és Törökország elvágása. Hogy ezt elérje, az elsőbb sorban említettet kell végrehajtania és

ezért harcba kell bocsátkoznia a központi hatalmak haderejével.

Az a kérdés, hogy az entente macedóniai hadserege milyen operációkra készülhet és vajon melyeket hajthat végre. Ebből a szempontból a földrajzi viszonyok fontos szerepet játszanak. Az új, észak felé eltolódott hadszíntérnek a főjellegvonása az, hogy hegyvidék. Az utak, amelyek a völgyekbe vezetnek, a legnagyobb jelentőséggel bírnak.

Az entente hadseregének zöme, általános-

jes művészi törekvését, hogy a halavány konturokkal megrajzolt történelmi személyt élénk színekkel vetítse élénk. A királynival való nagy jelenete kiválóan sikerült. Szép és poétikus volt Csige Böske Gara Máriaja, bár a gyönyörű szavak zenéjét nem hatotta át a szív melegsége. Szilágyi Erzsébet imponáló alakjának Bánházi Teréz adott lelket és valóságos erőt. Kis szerepében jó volt Szegő Lili. Megkapóan szép alakítást nyújtott Gyözd, ki az udvari bolond szerepét minden námszra kiterjedő figyelemmel dolgozta ki. Drámai hev ragadta magával Lugossy Danint, ki a hely deklamálói szerepében sokkal jobb alakítást nyújtott, mint tegnapi fellépése után várhattuk. Erő és lendület élt Ungváry Miklós Szilágyi Mihályában, kinek karakterisztikus vonásai jellegzetes erővel elevenedtek meg a jó stílusú színészember tolmácsolásában. Külön kell kiemeinünk az epizód szereplőket. A szintársulat elsőrendű tagjai vállalkoztak a kis szerepek eljátszására és ez meglátszott az egész előadáson. R. Tóth József akaratlanul duzzadó öreg magyar vitéze s Lenkey királynéparti nemese egyaránt elismerésünket érdemli ki. Mindketten elevenítő erővel ruházták fel az író alkotó készségének virtuóz alakjait. Kiefer Lujza Hunyadi Mátyása kedves és rokonszenves volt, ha talán nem is a mi képzeletünknek boldogan ringatott eszménye. Herold Ede Ujlakióban sok intuitív energia lappangott s Barics Ország Tamása néhány szavával is elárulta meg elevenítőjének intelligenciáját. Arról emlékezem meg végül, aki az est legnagyobb munkáját végezte: Várnai Jenő. Ez a fáradhatatlan művészember nemcsak nagy szerepében volt igen jó, de tanúságát adta rendezői képességének is. Amit produkált elismerésre és minden dicsőre érdemes.

Zombory Andor.

ságban a Vardar és a Struma folyók közti területen nyomult előre és a tulsúly a Vardar vonalra jutott. Ez a terület a két folyó közt az Üszkü—Dsumaja vonalon (Szófiától délre) körülbelül 150 kilométer. A Vardar mentén előnyomuló oszlop lovassága már elérte Üszküböt és az a törekvése, hogy a Struma völgyében felvonul, de mégis elszigetelt oszloppal egyesülést keressen és a kettőjük közt lévő területet kitöltse. Már Koprütől és Istiptől Ovcepoljén át előnyomultak a kumanovoi fennsík felé. Ettől a ponttól ágaznak szét Bulgária és Szerbia felé excentrikusan a betörési kapukhoz vezető utak, amelyek magas hegyháton át vonulnak.

Az entente sereg választhat a között, hogy *folytatni akarja-e az offenzívát*, vagy pedig a Vardar és Struma közt lévő Kumanovo fennsíkon *berendezkedik a defenzívára*. Ha az offenzívát választja az ellenség, akkor két szempontot kell figyelembe venni és pedig, hogy: 1. a hadműveletek számára alkalmas utak *legyező* szerűen ágaznak szét, 2. lehetetlenség, hogy az utak hármelyikét is kihagyja, vagy elhanyagolja az operáló fél. Annak idején a románok törtek elő ilyen formán a hegyekből és ennek lett aztán az eredménye az, hogy a Nagyszébennél operáló hadsereget meglepően gyorsan megtámadtuk és ezzel a másik két román sereg már el is volt intézve.

Elképzelhető az az eset is, hogy az entente sereg az Üszkü és Könytendil közti fennsíkon illetve Dshumagánál készenlétben bevárja a központi seregek felvonulását, a neki legalkalmasabbat kikeresi és *hatalmas lecsapásra készül ellene*.

Ha az ember ezeket a lehetőségeket figyelembe veszi, akkor arra a végső következményre kell jutnia, hogy az entente sereg harctéri helyzete egyáltalában nem rózsás, mert az utánpótlás is nagyon nehéz. Az elmondottakból következik az is, hogy a központi hatalmak részére milyen cselekvési lehetőségek állnak elő.

Az erőviszonyokkal is számolni kell. Amennyire ismeretes, az ententenak 150.000 kényi serege van a Balkánon. Ilyen haderővel nem lehet egyszerre több hadműveleti cél felé törekedni, sőt ellenkezőleg, a viszonylagosan kis erő azt parancsolja, hogy azt összetartsák és takarékoskodjanak vele. Az a véleményünk, hogy az entente már is nagy haderőket szállít a Földközi tengeren át Szaloniki felé. Ha a szállítási időhöz hozzáadjuk azt az időt, amelyre a kihajózott csapatoknak a felvonuláshoz szükségük van, akkor megkapjuk azt az időpontot, amelyet a központi hatalmak csapatai előnyösen kihasználhatnak. Tehát csak gyorsan!

MUVÉSZET

HETI MŰSOR:

Vasárnap: D. u. Igtói dlások. Este 7 1/2 órakor Árva László. C) bérlet.
Hétfő: Árva László A) bérlet.
Kedd: Árva László B) bérlet.
Szerda: Cigánybáró. C) bérlet.
Csütörtök: Rigoletto. A) bérlet.
Péntek: Szép asszony. B) bérlet.
Szombat: D. u. 3 1/2 órakor Romeo és Júlia. Este 7 1/2 órakor Kórista leány. C) bérlet.

Kincstári jegyek 24 millió koronáért.

Ma délután 4 órakor ülést tartott a pénzügyi bizottság Zubor Andor tanácsnok elnöklésével. Első helyen a 24 millió kölcsön felvételéről volt szó. Az *Aradi Közlöny* annak idején hangoztatta, hogy a város egyelőre még pénzre nincs szüksége, ne vegye igénybe a kölcsönt, hanem bizza meg az illetékes bankokat, hogy vásároljanak a város részére kincstári jegyeket. A Pénzügyi Bizottság a mai ülésen az *Aradi Közlöny* véleménye szerint döntött. Javasolni fogják a közgyűlésnek, hogy a 24 millió kölcsönt 65 évre vegye fel és bizza meg a bankokat, hogy ez összeg erejéig 5 1/2%-ot kamatozó kincstári jegyeket vásároljanak, melyeket a város a szükséghez képest időközönként bevált.

A Pénzügyi Bizottság ezután a cseléd mizériákról tárgyalt, amelynek megszüntetésére egy hatósági ingyenes cselédhelyező létesítését fogja a közgyűlésnek javasolni. Szó volt egy cselédotthon felállításáról is, ami által a munkában kimerült cselédek létfontosságát óhajtának biztosítani.

Ezután a tisztviselőknek naturáliákkal való ellátását tárgyalták. Zubor tanácsnok előadta, hogy a közgyűlés 11 tagu bizottságot bízott meg, hogy egy részletes tervezetet nyújtson a közgyűlés elé erre vonatkozólag. A bizottság ez ügyben tartott értekezleten elhatározta, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek, létesítsenek egy beszerzési csoportot, a mely saját hatáskörében lássa el a tisztviselőket naturáliákkal. Bizzák meg a beszerzési csoport vezetését, hogy tárgyaljon egyes életterem tulajdonosokkal a tisztviselő-konyha felállítására ügyében. Erre a célra engedélyezzen a törvényhatóság száz-száz ezer koronát. A beszerzési csoport adja a naturáliákat a tisztviselőknek 15 százalékkal olcsóbban a beszerzési árnál.

A ma délelőtti tanácsülésen tárgyaltuk a tisztviselők ügyét — mondotta Zubor tanácsnok. Azonban a tanács túl nagyra találta a 11 tagu bizottság által megállapított tisztviselői kedvezményeket. A tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 15 százalékos kedvezmény által a város pénzügyi viszonyait jelentősen rosszabbítaná. Elegendőnek találja, hogyha a tisztviselőknek a fát, kocszot és szénét jóval a beszerzési áron alul adják.

Zubor tanácsnok erre vonatkozólag a következő javaslatot tette a Pénzügyi Bizottságnak: A jelenlegi viszonyok között az illetékes körök egy új beszerzési csoportot, csak sok utánjárás után láthatnának el szükséges élelmi és közszükségleti cikkeket. Ajánlja, hogy ne alakítson a város egy külön tisztviselő csoportot, hanem kedvező elintézésnek véli, hogyha a közigazgatási tisztviselők elválnak az állami tisztviselőktől és az állami tisztviselők beszerzési csoportjának fiók-csoportjaként szerepelnek, természetesen a törvényhatóság megfelelő anyagi támogatása mellett. Szabadságot adjon a város egy tanácsnokot, vagy más közigazgatási főtisztviselőt, akit megbizna a csoport ügyeinek elintézésével. — Két irodai díjnokot és három napszámot adjon, akik a csoport ügyeinek elintézésében segédkezzenek. Engedjen át a törvényhatóság egy városi konyhakertészetet kedvező feltételek mellett, amelyet a beszerzési csoport saját hatáskörében művelne, majd pedig annak terményeit a tisztviselők között kedvezményesen árúsítanak. Állítasson fel a város egy bódét a városháza előcsarnokába, ahol a pénzügyigazgatóság engedélyével trafikot és bélyegeket árúsítanak. Zubor tanácsnok végül rámutatott a tisztviselők kedvezőtlen anyagi viszonyára és javasolta, hogy teyzen a bizottság egy előterjesztést, amely szerint a közgyűlés rendezze a tisztviselők fizetését városi ötlékek alapján.

Nagy Ottokár tanácsnok javasolta a pénzügyi bizottságnak, hogy a beszerzési csoportba ne csak a szorosán vett közigazgatási tisztviselők léphessenek be, hanem az üzemtisztviselők, a nyugdíjasok, azok árvái, özvegyei és a város kötelekbe tartozók.

A pénzügyi bizottság a tisztviselők ügyében holnap délután hoz határozatot.

Ferdinánd cár lemondott fia javára a trónról.

(Hírek az uralkodó meneküléséről. — Bulgária leigázásának feltételei. — Csapatunk négy hétig maradhatnak bolgár földön.)

Bécsből jelentik: Szófiából ma délelőtt ideérkezett hírek szerint Ferdinánd bolgár király lemondott a trónról fia Boris trónörökös javára.

Szófiából jelentik A Neue Freie Presse-nek: Ferdinánd király lemondott. Helyette Boris trónörökös lépett a trónra. Ebből az alkalomból ma délelőtt a szófiai székesegyházban ünnepélyes istentiszteletet tartottak. A szóbranje mai ülése, a melyet délután 3 órakor nyitnak meg, elfogadja az entente által Bulgária előtt kiszabott feltételeket, amelyeket a lapok teljesen szabadon a cenzúra által semmiképpen sem akadályozva közölhetnek le. E feltételek egyik legfontosabb pontja, hogy Bulgária megszakitja volt szövetségeseivel való viszonyát. Az eddigi szövetséges államok alattvalóinak az entente feltételek pontos betartásával négy heti időt adtak Bulgária elhagyására. Ez azonban csak puszta formáság, mert az osztrák-magyar kolónia legnagyobb része Bulgáriát már elhagyta, a német kolónia pedig ma utazik el Szófiából. A bolsevik veszedelem legalább átmenetileg elhárítottnak tekinthető.

Az új bolgár király Boris, Kelemen, Róbert, Mária, Pius, Lajos, Szantszó, Xavér Tirnovo hercege 1894 január 18-án született Szófiában, 1896-ban tért át az államvallására a görög keleti vallásra. Most 25-ik évében van és még nőfien.

Bécsből jelentik: Ferdinánd bolgár király lemondásával kapcsolatban beavatott helyről azt az információt kaptuk, hogy a király lemondása meg volt pecsételve abban a pillanatban, amikor kitűnt, hogy jobbra és balra is fordul, aminek következtében az ellene megnyilvánult barátságatlan hangulat valósággyal gyűlöletté vált. Osztrák körökben hírek keringenek arról, hogy a lemondott király elmenekült és utban van az ebenthalli Kóburg kastély felé.

Bécsből jelentik: Budapestre érkezett oly értelmű hírekkel szemben, hogy Ferdinánd király Szófiából elmenekült volna, a Neue Freie Presse jól értesült helyről szerzett információ alapján megállapítja, hogy Bécsbe érkezett hírek szerint Ferdinánd király tegnap este még Szófiában volt. Hírek érkeztek Bécsbe arról is, hogy tegnap délután Szófiában teljes nyugalom volt.

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai személyiségek, akiknek alkalmuk volt több ízben érintkezni az új bolgár királlyal, ennek még herceg korából közlik, hogy Boris igen kimért, zárkózott természetű és óvatos ember, aki teljesen atyjának befolyása alatt áll.

Bécsből jelentik: Itteni katonai körökben arról értesülnek, hogy Szófiában osztrák-magyar csapatok heves utcai harcban állanak a bolgár forradalmi csapatokkal.

Luganoból jelentik: A Secolo jelenti Szalonikiból, hogy a bolgár meghatalmazottak Franches és Espernay tábornok között kötött katonai szerződés pontjai a következők:

1. A Szerbiában és Görögországban megszállt területek azonnali kiürítése. A megszállt területeken a bolgár közigazgatás egyelőre fennmarad.
2. A hadsereg azonnali leszerelése.
3. Minden fegyvert, municiót és az ezeket szállító eszközöket el kell szállítani egy később meghatározandó helyre.
4. Kelet-Macedónia és Görögország megszállása alkalmával elvett hadianyag kiszolgáltatása Görögország részére.
5. A bolgár csapatok Üszküdtől nyugatra letelepedéséig fegyvert és hadifoglyokként tekintik őket.
6. A bolgár hadifoglyokat felhasználhatják a magyar hadsereg munkáira. A szövetségesek hadifoglyait a bolgárok kiadják.
7. Németország és a monarchia négy heti időt kap, hogy a csapatokat és a katonai hatóságokat Bulgáriából visszavonják. Ugyanezen idő alatt a központi hatalmak minden diplomáciai és

konzuláriusi képviselője tartozik elhagyni az országot.

Bécsből jelentik: A Fremdenblattnak azt jelentik Budapestről, hogy odaérkezett magánjelentések szerint a Malinov kormány az entente összes békefeltételeit elfogadta.

Románok csatlakozását remélik az ausztriai románok.

(Az osztrák zsidók kívánságai — A Reichsrath béke-ülése.)

Bécsből jelentik: A Ház folytatta a kormányjavaslatok és a békeindítványok tárgyalását. Stözl nemzeti párti határozottan visszautasítja Sztanek és Dasinczky beszédeit, akik megvetésre méltó nyilatkozataikkal többet ártottak a cseh népnek, mint használtak. Tiltakozik a hadsereg és Németország ellen intézett támadások ellen. Mi becstelen békét akarunk. Nem gyengeségből és gyávaságból, hanem azért, mert meggyőződésünk, hogy elég volt a gyűlöletből. Bármiképp forduljon a kocka, a német népet a világra legyőzni nem lehet.

Petroszicovics képviselő állást foglal az ellen, hogy Keletgaliciát Lengyelországhoz akarják kapcsolni. Támadja az osztrák-magyar hadsereg Uknaínában tanúsított magatartását. Az osztrák lengyel megoldásra vonatkozólag kijelenti, hogy az ukránokat semmiféle hatalom nemkényszerítheti arra, hogy a lengyel királyság alattvalói legyenek.

Czapp honvédelmi miniszter visszautasítja Petroszicovics és Sztanek képviselőknek a hadsereg ellen emelt általános szmerhányását.

Steppmayer lengyel a lengyel párt és a lengyel nép nevében tiltakozik ama törekvések megbénítása ellen, amelyek a független lengyel állam megteremtését célozzák. Ezután Pinsy és Glanszky képviselők szólaltak fel.

Az ülés további folyamán felszólt Straucher aki a következőket fejtette ki: A zsidó nép a kultúrájuk közösségétől azt kívánja, hogy atyjaink országára való elvülhetetlen igényeinek érvényesítésénél támogassák. Az zsidó nép osztrákán egyezkedés a Palesztinában megalakuló zsidó államnak elismerését követeli. Az ausztriai zsidó nép a zsidó nemzetiség teljes elismerését, ifjúságának zsidó szellemben való neveltetésének biztosítását követeli, valamint azt is, hogy valamennyi zsidó, alkotmányos birodalmi szövetségben egyesíthetők és nemzeti önkormányzatuk gyakorlására nemzeti képviselőtestületük legyen.

Utána Irobessku Gregul képviselő a következő nyilatkozatot tette: Abban a pillanatban, amikor az osztrák monarchia minden népének önrendelkezési jogát érvényesül, Ausztria-Magyarország négy millió románja is azt követeli, hogy a monarchia-ban külön államisága legyen. Annál inkább követelheti ezt, mert ez az új állam a legnagyobb vonzó erőt fogja a szabad Romániára gyakorolni és a monarchiához való csatlakozásra fogja készíteni. Ezzel az eddigi magatartásunkkal összhangban maradunk, amely szerint csak akkor törekedtünk a monarchiából való kiválásra, hanem inkább államiságunk megőrzése mellett a monarchiához való csatlakozásra törekedtünk.

Ezután az ülést az elnök berekesztette. A következő ülés október 8-án lesz.

Be kell zárni az összes iskolákat.

(Dr. Benoe tanár nyilatkozata a spanyol nátha terjedéséről az ifjúság közt.)

Az Aradi Közlöny volt az, amely a hatóságok figyelmét felhívta arra, hogy az összes aradi iskolákat be kell zárni az egyre nagyobb mértékben fellépő spanyol-nátha járvány miatt. A hatóságok méltányolva a szülők jogos aggodalmait, radikális intézkedéseket tesznek.

Tisch Mór dr. városiitizti főorvos felszólította az aradi iskolák igazgatóit, jelentsék be az orvosi hivatalnak, hogy intézetükben hány megbetegedés fordult elő. Az igazgatók már megtették jelentésüket, amelyből kiderül, hogy minden iskolában történtek megbetegedések. A legtöbb a felsőbb kereskedelmi iskolában van, ahol több, mint hetven tanuló betegedett meg spanyol náthában. A középiskolákban feltűnően sok a megbetegedések száma, a növendékek 15—20 százaléka beteg. Issekutz László dr., aki a főorvossal ma beható tanácskozást folytatott, tegnap délutánra hívta össze a közegészségügyi bizottságot, hogy a szükséges intézkedésekre nézve megtegye előterjesztéseit.

Ugy értesülünk, hogy a közegészségügyi bizottság azt az előterjesztést teszi Lőcs Rezső helyettes polgármesternek, hogy rendelje el az összes aradi iskolák bezárását. Ez a polgármesteri intézkedés minden valószínűség szerint e hó 7-én hétfőn megtörténik.

Hogy mennyire indokolt az iskolák bezárása, azt legjobban igazolja Benoe dr. budapesti orvos-professzor alábbi érdekes és megszívlelendő nyilatkozata:

— A jelenlegi járvány azért rémítette meg a közönséget, mert Budapesten szörvényszerűen az országban pedig mindenfelé egy-egy igen súlyos tüdő- és mellhártyagyulladás komplikált formát fordult elő. E pár alarmizáló eset a hatóságok figyelmét is reáterelte a járványra. A jelenlegi esetek túlnyomó része szintén enyhe lefolyású és csak kivételesen fordulnak elő súlyosabb, tifózus formát mutató és tüdőgyulladásal járó megbetegedések. Az óvintézkedések közül nagyobb eréllyel kell keresztyűlni a tömeges gyülekezések megállítását. Az iskolák teljes szünetelését hegyesíthetünk, mert az iskola az a hely, ahol 60—70 gyermek egy terembe zsufolva órákon át tartózkodik együtt. Ezen együttlét káros hatását még fokozza majd a rossz időjárás, amikor zárt ablakok mellett folynak az előadások. Az iskolák szünetelése esetén hiányzik ugyan a felügyelet, a tanulók szabadjukra vannak bocsátva, de nem zsufolt tantermekben, hanem játszótéren, a szabadban fognak találkozni, a szülőket pedig ki lehet oktatni arra, hogy a gyermekek ne látogassák meg beteg társaikat lakásukon. Svájc egyes városaiban bezárták az iskolákat, muzsikumokat, színházakat, mulatóhelyeket, sőt egy-egy napra a vendéglőket is, valamint a villamos közlekedést is beszüntették.

— Az egyes családokban különösen ajánlatos, ha az orvos a beteget rögtön izolálja az ápolószemélyzetet óvni kell a beteg direkt rákapcsolásától, ráköhögésétől, ugyszintén a hurutos váladékkal való érintkezéstől. Ha fertőző kórházak nem is állnak rendelkezésre, az egyes kórházi osztályokon belül az elkülönítés többé-kevésbé keresztülvihető, az ilyen betegeket külön szobákban helyezük el. A helyiségek kellő dezinfekcióját, szellőztetését ne lehet eléggé hangsúlyozni. Ezenkívül nagyon ajánlatos az ápoláshoz nem feltétlenül szükséges tárgyak — szőnyegek, könyvek stb. — eltávolítása, miután ezek magukba szívják a tovább terjesztik a fertőző anyagot. A betegség kezelése tüneti. Súlyosabb esetekben a szütyengesség kezelése legyen az orvos főfeladata.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetési útján.

HÍREK.

— Gróf Tisza István megnyugtató jelentése a hazatérők Budapesti jelentik: A reformátusok országos zsinata ma a harmadik napján folytatta a tanácskozását. A zsinattal a tárgysorozat minden napján gróf Tisza István közölte, hogy bizalmas tárgyalások megbeszélése végett a zsinat zárt ülésre alakul át és a közönséget távozásra szólították fel. A zárt ülésen értesülésünk szerint Tisza István gróf mondott nagy beszédet, amelyben az egyházat érdeklő több kérdésen kívül kitért a **külpolitikai helyzetre is és minden tekintetben biztató és megnyugtató kijelentéseket tett.**

— **Küintetések.** A király Grubic Lázár 33. gyalogezredbeli főhadnagyot és Fischer Andor 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a signum laudis-szal másodszor tüntette ki.

— **Akik önmagukat koncentrálják.** A Károlyi-párt a legnagyobb erőfeszítést fejt ki, hogy megmozgassa az országot izgató politikája érdekében. Kimennek az utcára, megjelennek az egyesületekben, körökben, kávéházakban, végighurcolják az országban a véres kardot, csüggedést és elkedvetlenedést akarnak bevinni a köztudatba, agítálnak a koncentráció ellen és **mindent elkövetnek, hogy ne egyesülhessen a magyar nemzet ereje,** még ezekben a súlyos napokban is **személyi politikát** üznek, agitációjukat csak egyetlen gondolat hevíti: **Tisza nélkül.** Ebben aztán ki is merül egész koncepciójuk. Mialatt az ország komoly vezetői és európai látókörü államférfiai azon tanácskoznak, **hogyan védelmezzék meg országunkat és területi integritásunkat a mindenről ellenünk törő veszedelemmel szemben,** ők azon mesterkednek, hogy **önmagukat koncentrálják,** kirekesztve a parlament többségét és az ország nagyrészét.

— **Zichy Aladár megérkezett a vadászatról.** A nemzet sorsdöntő óráit éljük, egyik minisztertanács a másikat követi, minden szem a haza sorsát intéző államférfiak felé tekint, töltünk várjuk a bölcs kibontakozást. Ezekben a súlyos napokban a király személye körüli miniszter, ősi magyar szokás szerint, vadászatot rendezett. Zichy Aladár gróf — amint olvassuk — tegnap érkezett vissza a garamberzencei vadászatról és a legutóbbi napokban tartott minisztertanácsokoi egyáltalán nem vett részt. Szerencse, hogy távollétét észre sem vették.

— **Nyolcvannégy halálozás spanyol járványban.** Budapestről jelentik: A főváros közegészségügyi osztályából és a kerületi tisztiorvosokhoz érkezett bejelentésekből, melyek október három első napjáról szólnak, kiderült, hogy **a járványnak eddig Budapesten 34 halottja van.** A Gellért-kórház elkülönített spanyol járvány barakkjában hatvankilenc olyan beteget kezelnek, akiknek állapota súlyos. Elképzelhető mennyi lehet azoknak a betegeknek a száma, akiket még eddig be nem jelentettek.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Delyi Ferencné szül. Molnár Julianna szentkeresztvári és Turány Irén fakerti állami óvónőket saját kérésükre jelen minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

— **Városi és köztisztviselők fakiutalványozása.** Felhívjuk a városi és köztisztviselőket, alkalmazottakat, kik faigényeiket hivatalaik útján a Közélelmezési és Közellátási hivatalnál annak idején bejelentették s eddig fát még nem kaptak, hogy utalványaik kiváltása végett fent említett hivatalnál legkésőbb folyó hó 15-ig jelenjenek meg, mert ellenkező esetben ellátottaknak fognak tekinteni. — A közélelmezési hivatal vezetője.

— **A csempésző hivatalnok egy évig nem léphet elő.** Szabadkáról jelentik: Deutsch Salamon máv. hivatalnokot csempészésért jogerősen elfűtették. Deutsch az U.-vonaton folytatta üzelmét s mintegy 52.000 korona pénze volt egy szabadkai bankban, amelyet a rendőrség lefoglalt. Az ítélet alapján fegyelmi eljárás indult meg Deutsch ellen, akit a fegyelmi tanács az előléptetésben való egy évi visszavetésben marasztalt el.

— **Magyarok a nyugati fronton.** A vezérkar jelentés itt-ott beszámol a magyar-osztrák csapatoknak nyugati szerepléséről. A mai naphoz viszonyok között relativ dolog az ottani magyarok „jó dolgáról” beszélni. Mégis jól esik hallani, hogy az ellátás legalább nem hagyott kívánni valót. Egy erdélyi magyar katonának, ki már hónapok óta küzd a nyugati fronton s most szabadságra utazott haza a következő érdekes dolgokat mondta el:

— **Most jövök a francia frontról,** miután eddig már az összes létező frontokon megfordultam. **A szokásos harctéri szabadságot kaptam meg.** A nyugati fronton Gailwitz tábornok hadseregéhez vagyok beosztva, akivel már küzdöttünk együtt három évvel ezelőtt Szerbia ellen. Mondhatom, jó dolgunk van. Sokkal jobb, mint volt az olasz harctéren. — Mindennap kapunk fehér kenyeret, bőséges menüszit, rumot és egy liter bort. A bánásmóddal is megvagyunk elégedve s általában a nagy távolságon kívül semmire sincs panaszkodásunk. A nyugati fronton sik terepen vannak az állások s a kényelmet illetőleg még kívánatosabbak, mint bármelyik harctér, mert a legelső vonalban is minden katonának külön szalmazsák ágya van, a legküllő állásokból elég hamar leváltják az embert s ilyenkor viszik hátra a fürdőbe tisztálkodni.

— **Uj I. osztályu étterem.** Lőcs Rezső II. polgármester, mint a Közellátási vállalat vezetője, hivatalosan közölte Fülöp Sámuellel, hogy a Deák Ferenc-utca 40. szám alatt levő vendéglőjét besorozta az I. osztályu éttermek közé.

— **A francia szabadkőművesség: a köztársaság pajza.** Bernből írják: A francia szabadkőművesek a háború alatt nagyon csendesen viselkedtek. Bár soralkban ott szerepel Franciaország csaknem minden kitűnősége, a Grand Orient páholy valóságos akadémiája a celebritásoknak, úgy tettek, mintha mi közük se volna ehhez a háborúhoz. — Egyéneknél ugyan sokat véreztek, mert mint egy statisztikájuk mutatja, magából a Grand Orient-páholyból több mint százán áldozták fel életüket az entente ügyének. Minap nagyszabásu gyászünnep volt a Grand Orient házában az elesett testvérek emlékeztére. Lafre közoktatásügyi miniszter mondta Sambat megnyitóját után az ünnepi beszédet, mely épp oly érdekes, mint pikáns kijelentéssel végződött:

— **Bárcsak egyszerű kőművesként jelentem meg körötökben,** — mondta, — de kormányomnak nemcsak tudtával, hanem megbízásával. A francia köztársaság kormánya azt üzeni nektek, hogy mindig úgy tekintette a szabadkőművességet, mint a köztársaság pajzsát és fegyverét. A kormány hálás azért a segítségért, amit a könyörtelen háború vezetésében nyújtottatok és igéri, hogy csak a jog, és a civilizált emberiség győzelme után fogja befejezni a hadjáratot.

— **Lehár, mint moziszinész.** Egyik bécsi lap mozhirei között olvassuk, hogy a Vörös Kereszt javára olyan filmdarab készült, amelynek főhőse és főszereplője maga Lehár Ferenc. A darab címe „A mosolygó szerencse” s egy operettprimadonna karrierjét vetíti vászorra. A divát Lehár fedezi fel, bejuttatja egy nagy bécsi színházba s vele játszatja el darabjainak fő női szerepét. Lehár szerepét maga Lehár játssza, aki, mint a bécsi újság írja, kitűnő moziszinésznek bizonyult s pompásan alakítja saját magát. A film kísérő muzsikáját különböző operettjeiből s koncertszámaiból szintén Lehár Ferenc állította össze.

— **Adományok.** Az aradi vármegyei rokkant katonák, hadiözvegyek és árvák alapja javára újabb a következő adományok érkeztek a vármegyei főispánnal hivatalba: Siklósi Ifjuság 30, Mairovitz M. Máriaradna 60, Vertács György Ópécska (egy táncmulatság tiszta jövedelme címén) 60, Véber J. Parász 68, Gergely Lajos Halmágyacsucs 30, Községi előjáróság Medgyesbodzás 20, 255—III. menet-úttag által rendezett táncmulatság tiszta jövedelme 80, Községi előjáróság Kurtakér 29, Vertács György Ópécska 80 korona és a Máriaradnai Központi Szeszűző Szövetkezettől 8000 korona értékű 5 1/2%-os hadikölcsönkötvény. **Purgly László, Kispán.**

— **Jegyzőválasztás Szemlakon.** Ma folyt le Szemlakon az ottani körjegyzői állásnak választás útján való betöltése. Muzsny Sándor soborsíni jegyzőre esett a szavazatok többsége.

— **Elfogták amegszökött alkamarást** A szatmárnémeti rendőrség táviraiban jelentette a budapesti főkapitányságnak, hogy sikerült elfognia Nagy Andort, aki Kállay Nagy Adorján és gróf Bánffy Andor néven több csalást követett el. Bán György rendőrfogalmazó, aki Nagy Andor ügyével foglalkozik, azonnali érdeklődött telefonon a szatmárnémeti rendőrségnél. Oláh rendőrkapitány elmondotta, hogy az egyik környékbéli nagy uradalomban gazdatisztnak ajánkozott egy ember, akiben a körözött fénykép után felismerték Nagy Andort. Ugyanaz a pepita ruha volt rajta, amelyben le van fényképezve és a környékben említett lyukas lakkeszmet viselte. Átkutatták a holmiját és megtalálták nála mindazokat a ruhákat, amelyeket a környék felsorol. Különböféle okmányai vannak, a melyeken kaparások és javítások nyomai látszanak. Az elfogott ember tagadja, hogy ő volna Nagy Andor és azt mondja, hogy Körösinek hívják, amit a karján lévő tetoválás is bizonyít. A rendőrség megvizsgálta a tetoválást és megállapította, hogy az teljesen friss. Erre átadták a katonai hatóságnak és mivel Nagy Andor nem egyszer szökött már meg, gondoskodtak róla, hogy erős fedezettel és megvásárolva szállítsák Budapestre. Az itteni rendőrség fogja majd végleg megállapítani, tényleg Nagy Andor került-e kézre Szatmárnémetiben.

— **Van még humor.** A humor úgy látszik nem veszett ki az emberekből még az ötödik háborús esztendőben sem, annál ezt az alábbi kérvény igazolja:

— **Nagyméltóságú Belügyminiszter Ural!** Tekintettel nevémetek világszerte tapasztalható nagy elrettentelésére, mely tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy annak „Kenyér”-re való átváltoztatását engedélyezni méltóztassék.

Nagyvárad, 1918. aug. 31.

Igaz Hsztelettel
Pérez János
kereskedő.

— **Rendőri hírek.** Gajda Péter csanád-palotai marhakereskedő tegnap este érkezett Aradra és a Fábrián László-utcai Rózsabokor szállodában vett ki magának szobát. Vacsora után egy kis korcsmába tért be, ahol megismerkedett három vasuti fékezővel, akikkel borozgatni kezdett. 11 óra felé a hangulat olyan vig volt, hogy Gajda felhívta a vasutasokat a szobájába, ahol folytatták az ivást. Gajda Péter a sok ivástól elaludt. Reggel felé ébredt fel. Amikor megnézte pénztárcáját, megdöbbenne konstatalta, hogy abból négy darab ezer koronás hiányzik. Följelentést tett a rendőrségen, amely nyomozást indított a tettes kézrekerítésére. — **Bátkay Géza** lőkősházai kovácmester a reggeli vonattal jött Aradra. A tulsufolt vonatban egész uton a folvóson állott a kovácmester, aki félve a zsebtolvajoktól, állandóan a kabátja zsebében tartotta kezét, amelyben pénztárcája volt. Amikor Bátokay megérkezett Aradra, konstatalta, hogy minden elővigyázatosság dacára, felvágták a kabátját és abból ezerhatszáz koronát klopoltak. A pénztárcája egy másik rekeszében elhelyezett ezer koronához nem tudott hozzáférközni az ügyeskezű zsebmetsző, akit most keres a rendőrség.

— **A Filharmonia Egyesület elnöksége** ezúton hívja meg tagjait a 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor az egyesület helyiségében (kul turpalota) tartandó közgyűlésére.

— **Öt vagon korpá.** Lőcs Rezső helyettes polgármestert ma délelőtt telefonon értesítette a Korpaközpont, hogy a város részére öt vagon korpát utalt ki. A korpá a napok óta érkezik meg és azonnal kiosztják a sertéselaló gazdák között.

— **A katonazenekar szombaton este** 6 órakor a Hungáriában hangversenyez a házred rokkant alapja javára. **Belépti-díj 50 korona.**

Három grófi birtok a kisgazdáknak.

(Edelsheim Gyula gróf földjének parcellázása.)

Nemzeti és közgazdasági szempontból fontos és nagyjelentőségű tranzakciót bonyolított le a közelmúltban az aradi *Polgári Takarékpénztár*. Az aradi pénzügyi intézet megvásárolta gróf *Edelsheim-Gyula* Lipótnak két aradmegyei birtokát. A terjedelmes birtokokat a *Polgári Takarékpénztár* parcelláztatta és kisgazdáknak adta el. Ezzel lehetővé tette, hogy kisemberek jó termőföldre jussanak és megvalósította azt a nemzeti intenciót, hogy a nagybirtokok kikerüljenek egy kézről.

Gróf *Edelsheim-Gyula* Lipótnak három birtoka volt Aradmegyében. Az egyik birtok *Ujpanáton* van. Ez a birtok 1150 kishold terjedelmű. A gróftól az *Altruista* bank vásárolta meg, parcellákra osztotta, amelyeket kizárólag *ujpanáti* kisbirtokosoknak adott el. A kisbirtokosok az 1150 kisholdat kétféle kilencszázezer koronaért vásárolták meg, és egyben arra kötelezték magukat, hogy magukra vállalják a birtokra bekebelezett kegyuri terheket is.

A gróf másik aradmegyei birtoka *Ujvarsándon* volt. Ennek terjedelme 1984 kishold. A birtokot az aradmegyei *Polgári Takarékpénztár* vásárolta meg, parcellákra osztotta és holdanként 1350 korona vételárért 58 *ujvarsándi* és 2 *ujszentannai* lakosnak adta el.

A harmadik grófi birtok *Ujvarsánd* és *Zaránd* között van és *Pusztá-Óstelek* néven ismeretes, terjedelme 830 kishold. Ezt a birtokot is a *Polgári Takarékpénztár* vásárolta meg, parcelláztatta és kizárólag *ujszentannai* kisbirtokosoknak adta el kisholdanként 1350 koronával.

A *Polgári Takarékpénztár* a két grófi birtok megvásárlásával, parcellázásával és kisbirtokosok részére való eladásával tetemes hasznot biztosított részvényesének. A kisbirtokosok meglehetősen olcsón jutottak a parcellákhoz és bizonyára ők is busás hasznot fognak huzni az elsőrendű termőföldről.

Albániai visszavonulásunk zavartalan.

Tengeri harc Durazzóndól.

Budapest, október 4. (Hivatalos. A főhadiszállásról jelentik:

Olasz harcér:

Olasz rohamcsapatoknak tüzéség által támogatott Madasa a Judikaturákban levő állásaink elleni támadása egészen megghiúsult a védő legénység kézigránát tüzeiben.

Albán harcér:

A harc vonalunk visszavétele természetesen és az utánunk nyomuló ellenségtől meg nem zavartolva folyik.

Október 2-án az ellenséges tengeri haderők körülbelül 30 egységgel és nagyszámu ellenséges repülőgéppel két órán át bombázták Durazzó városát és kikötőjét. Az anyagi kár jelentéktelen. Az ellenség kísérlete, hogy ytorpedónaszádokkal és sikkónaszádokkal behatoljon a kikötőbe, a parti védelem és saját tengeri haderőnk védelmén megdőlt, miközben egy ellenséges sikkónaszádot elsüllyesztettünk. A vezérkar főnöke.

A MOZI.

* A bolygótánc *Psilanderrel*. (Nordisk-premier az Urániában.) Ember-ember hátán tolongott a pénztár előtt, mindenki jegyet igyekezett szerezni magának A bolygótánc című *Psilander*-drámához. A nagy művész csodálatosan játszotta meg ezt a szerepét is, mint a többi, amellyel meghódította a mozi publikumát. Ugy gondoljuk, fölszöveg is megemlékeznünk, hogy a Nordisk-filmgyár a darab rendezésével ismét kitért magáért. A mélyhatású dráma mellett egy háromfelvonásos vígjáték kacagattatja meg alaposan a közönséget.

* A kivándorlók. (Herceg Ferenc színműve az Apollóban.) A társadalom minden rétegében nagy érdeklődés nyilatkozott meg „A kivándorlók” filmbemutatója iránt. A filmen, ahol az író elgondolásainak nem szabtak szűk korlátokat a színpad keretei, még szebb, még hatásosabb Herceg színműve, mint amilyen az eredeti formájában. *Lábass* Lucsi, a Királyszínház művésznője a főszerepben istenadta tehetségének gazdag skáláját tárta fel előtt-

tünk. De a többi szereplő is nagyban hozzájárult a nagyszabású irodalmi film megérdemelt komoly sikeréhez. A kivándorlók még szombaton és vasárnap kerül még színpadra az Apollóban.

Megcáfolt hírek fegyverszünetünkről.

(Beszámolókat bécsi útiről a pártvezérek.)

Budapestről jelentik: Az *Apponyi* Albert elnöke alatt álló képviselők csoportja ma este hat órakor a Pannoniában összejött. Az összejövetelen *Apponyi* és *Andrássy* előadta a külpolitika aktuális eseményeit és a jelenlevők megnyugvással vették tudomásul, hogy a béke érdekében újabb elhatározó lépés történt. Ezek után közölték azt is, hogy *Wekerle*vel, *Burián*nal és *Tisza István* gróffal folytatott bécsi tanácskozások során a belső politikai kérdések szóba se kerültek. Az ugynevezett jobboldali koalícióról terjesztett hírek teljesen alaptalanok. A csoport tagjai ezt helyesléssel fogadták és a hozzászólások megegyeztek abban, hogy az ország jelenlegi válságos helyzetében parancsoló szükségesség a kormányzat gyökeres demokratikus átalakulása.

A 48-as alkotmánypártban ma este sok főispán járt fenn köztük *Barabás* Béla dr. is. A pártkörben foglalkoztak azzal a főváros szerte elterjedt hírrel, hogy fegyverszünetet kötöttünk. Derűtséggel fogadták ezt a hírt, amely minden alapot nélkülöz. Ezzel szemben beavatott államférfiak megállapították, hogy a központi hatalmak legújabb béke lépése közvetlen küszöbön áll.

A Pannoniabeli összejövetelen jelen voltak *Hadt* János gróf, *Vázsonyi* Vilmos, *Tóth* János, *Esterházy* Móric gróf, *Földes* Béla, *Székel* Ferenc, *Ugron* Gábor, *Palugyay* Móric, *Örgróf* *Pallavicini* György stb.

Budapestről jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délelőtt *Andrássy* Gyula gróf látogatását fogadta. Délután *Károlyi* Mihály, majd *Apponyi* Albert gróf kereste fel a miniszterelnököt. *Wekerle* magához kérte *Bizony* Ákost is, aki azonban nem kapta meg az értesítést, mert ma reggel elutazott Budapestről.

KÖZGAZDASÁG.

Szilárdabb irányzat a tőzsdén.

(Jelentékeny vásárlások és emelkedések.)

Budapestről jelentik: Már a tegnapi tőzsde olyan jelenségeket mutatott, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy az árcsökkenés kiadta erejét és nyugodtabb fellézés válik urrá a tőzsdén. Ma pedig erősebben jutott kifejezésre az, hogy a tőzsde a béke hírek hatására állt és hogy a szilárdabb irányzat kerekedik felül, mely jelentékenyen megjavította az árfolyamokat. Ez a javulás eleménáris erővel nyilatkozott meg. Ma már megváltozott a hangulat és annyi vásárló megbízás volt, hogy alig tudták effektuálni.

Ma megváltozott a tőzsde alapelve. Ma már a vevők voltak túlsúlyban és nem az eladók. Értesülésünk szerint erős kezek adtak vételmegbízásokat olyan nagy mértékben, hogy 5—6000 papírt is vásárolhattak. Az árfolyamok egyre emelkedtek, amelynek oka az is, hogy újabb fizetéseket nem hoztak nyilvánosságra. Általában az a vélemény, hogy mostanában már nem igen lesznek fizetéseket. A súlyosabb kasszanap október 10-én lesz, amelyen majd azon tizleteket bonyolítják le, amelyeket a tőzsde elmúlt viharos napjain kötöttek. A mai árfolyamok a következők: Magyar hitel 1145—78, Osztrák hitel 763—780, Fabank 700—749, Agrár bank 860—903, Hazai bank 518—553, Magyar bank 840—873, Kereskedelmi bank 5400, Viktoria 1390—1400, Salgótarjáni 1045—1090, Ganz-Danubius 4100—4165, Rimamurányi 970—1032, Adria 1390—1450, Atlantika 1120—1070, Államvasút 945—960, Klóuld 470—57.50, Nasic 2520—2585.

= Bécsi tőzsde. Bécsből jelentik: A békekérdés élénk fejtegetése, a politikai helyzet kedvező megítélésére vezetett és az eképp előállott erőteljes emelkedő mozgalom az árfolyamok erőteljes javulására vezetett. Főleg budapesti vásárlások támogatták hatásosan a javulást és ötven koronás és magasabb javulást idéztek elő.

= Zárva az aradi tőzsde. Az aradi áru- és értéktőzsde tanácsa ma délelőtt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a jelenlegi háborús viszonyokra való tekintettel szükségesnek tartják a tőzsdei értékforgalom felfüggesztését. A tőzsdetanács felhatalmazta a tőzsde elnökséget, hogy az értékforgalmat addig függeszse fel, amíg ezt a jelenlegi viszonyok szükségessé teszik. Az ülés kifejezést adott annak a reményének, hogy a mostani bizonytalan állapot minél előbb megszűnne és az értékforgalom újra felvehető lesz.

= Száz vagon burgonya. *Dresnand* Gyula, a közlekedési hivatal kiküldötte ma telefonon értesítette a helyettes polgármestert, hogy a város közellátása részére kintalt 100 vagon burgonyát még e héten leszállítják.

= Az Aradhegyi Motorosvasút részvénytársaság tegnap tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen a kereskedelmi miniszteriumot *Algyay* Kálmán miniszteri tanácsos képviselte. A közgyűlésen megválasztották az új igazgatóságot. Az igazgatóság tagjai közöttük: *Lunzer* Fél. dr. *Ullmann* Andor, a Villamos Tröszt igazgatója, *Möllinger* József, a villamosmű igazgatója, *Zerkovitz* Rezső igazgató és mások. Máv. képviselőként *Weil* József felügyelő ma délelőtt egy Pullmann-kocsiban beutazott a vonlat és megtartották a kollaudálást, a beépített anyagok felvételét. A társaság Győrön megebédelt és este visszatért Aradra. Este a Fehér Keresztben társasvacsora volt. A kollaudálást holnap folytatják.

LEGUJABB.

Ferdinánd ma éjjel átutazott Budapesten:

(Románia közöli ellenünk.)

Bécs. A képviselőházban elterjedt hírek szerint holnap megjelenik Burián jegyzéke, a mely Wilson valamennyi pontját elfogadja a béketárgyalás alapjául.

Berlin. Ferdinánd cár lemondása Szófiában formászerűen is megtörtént. Boristrónörököszt nagy lelkesedéssel kiáltották ki királylyá. Nyomban meg is koronázták. A Malinov-kormány lemondott, de Boris király újra kinevezte. A trónváltásról szóló nyilvános nyilatkozatot ma tették közzé.

Bécs. Az a hír, hogy az osztrák-magyar diplomácia tagjai ma elutaztak Szófiából, nem felel meg a valóságnak.

Bécs. Ferdinánd király elhagyta Szófiát és külföldre utazott. Holnap megérkezik az alsó-ausztriai Ebenhalba, ahol éányai is tartózkodnak. A bolgár cár ma éjjel átutazott Budapesten.

Bécs. Albániai frontunk visszavonása anélkül történt, hogy az ellenség utánunk nyomult volna. Szófiából ma közelebbi részleteket jelentenek azokról a feltételekről, amelyekkel az entente Bulgáriával fegyverszünetet kötött. A feltételek általában enyhébbek és koncessziósabbak, mint ahogy azt a rövid szavú angol jelentések feltüntették. A fegyverszüneti szerződés a maga egészében Wilson elvein nyugszik. A pontok egyike Romániának, Szerbiának és

Betörés Verbos Andor lakásába.

(Fosztogatás a Bohus-palotában.)

Nem mindennapi betörés történt ma fényes nappal a délutáni órákban a város keleti közepén. Verbos Andor lakásán jártak a betörők akik a legvakmerőbb módon követték el tettüket.

Verbos Andor már több hónapja teljesít katonai szolgálatot Békéscsabán, mint az ottani katonai kórház parancsnoka. Felesége és leánykája pedig kimentek a szülőbe, mert megkezdődött a szüret és ők felügyeltek a munkásokra. A Bohus-palotában lévő lakásukat pedig rábízták a házmesterné gondjaira.

Kedden volt idehaza Verbos Margit, Verbosék leánya, akit édes anyja különböző holmik elhozása miatt küldött a lakásukra. A leányka a szobákba mindent rendben talált. Vissza adta a házmesternének a kulcsokat és ismét visszament a szülőbe.

Ma délután édesanyja ismét beküldte a leánykáját Aradra, személyes ügyek elintézése végett. Megmondotta Margitkának, hogy ha a dolgát elvégezte, nézzen fel a lakásba, hogy rendben van-e ott minden. A leányka híven teljesítette édesanyja parancsát. Amikor dolgát elvégezte, felment a lakásukba, ahol azonban kellemtelen meglepetés várt rá. Az ajtó nyitva volt, fényes nyomon látszottak a ruha. De a szobákban minden felülva, szét szórva, összezúródva. Izgatottan szaladt le a házmesternéhez és hirtelen kiabálta, hogy a lakásában betörők jártak.

A házmesterné jelentést tett az esetről a rendőrségnek, akik azonnal kimentek a lakásba. A házmesterné, aki a leánykát a szobákba küldte, hogy a betörők ruháit, öltözékét és egyéb értékeit elvegyék. A legvakmerőbb

Montenegrónak helyreállítását követeli, amiből az következik, hogy Bulgária régi területére fog szorítkozni.

Berlin. A hivatalos lap külön kiadása közli, hogy Vilmos császár a birodalmi kancellárnak saját kérelmére történt felmentése mellett a fekete sas rendet adományozta. Utódjául Miksa badeni herceget nevezte ki a császár a birodalmi kancellárjává, államminiszteré és a külügyek miniszterévé.

Berlin. Az urakházának választójogi bizottsága tegnapi ülésén letárgyalta a képviselő választásáról szóló javaslat hátralevő részét. A képviselőház határozatával szemben mindössze annyi módosítás történt, hogy a vegyesnyelvű választókerületekre nézve visszautasították a preporcionális választójogot, de alakítottak egy albizottságot, amely a második olvasásig újból tanulmányozni fogja a preporcionális választójog kérdését. Ezután az urakházáról szóló javaslatának több pontját tárgyalták, köztük többek között azt, amely szerint a király meghívás után jogosított tagok száma nem haladhatja meg a százharmincat.

Bern. A L'Abbé című lap beszélgetést közöl, amelyet munkatársa Illiescu román tábornokkal folytatott, aki kijelentette, hogy Románia tavasszal ötszáz ezer emberrel az entente oldalára áll.

szerek azonban ott maradtak. Ugy látszik, hogy a tolvajok nem vették észre ezeket az ékszereket, amelyek vagyont érnek. Minden jel arra vall, hogy a betörők direkt valamit kerestek, amit azonban nem sikerült megtalálniuk. A kárt a rendőrség Verbos Andorné hazaérkezésekor tudja csak megállapítani. A betöréssel a rendőrség a kihallgatások alapján két nő gyanúsít, akit ma láttak a házbeliek lejönni a harmadik emeletről és akiket egy kistű követt sárga színű ládával a kezében.

Ujabb offenzíva a Champagneban.

(Tombo! a csata az egész nyugati fronton.)

Berlin, okt. 4. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállítás jelenti:

Nyugati harcér.

Rupprecht trónörökös hadserege: Flandriában az ellenség nagy erővel támadott Hoogledé és Roeselaere ellen, a Standenből Roeselaerebe vezető út két oldalain behatolt állásainkba. Bajor és rajnai csapatok indületes ellenlökéssel visszavetették és mintegy száz foglyot ejtettek. Cambrai előtt nincs újság. — Qubensheületől délre és Oroville mellett részleges harcok, amelyeknél hetven foglyot szolgáltattunk be.

Boehn hadserege: Le Cattelette két oldalán ismét visszaszorítottuk az ellenséget kiinduló állásaiba, sőt azokon túl is. A 90-es, 27. számú tartalék gyalogezredek részei Bodor őrnagy, Wangenheim báró lovas kapitány és Schleunier főhadnagy vezetése alatt, valamint a második gárda tábori tüzérezred és a 208. tábori tüzérezred ütegei ebben különösen kitűntek magukat. Szász, rajnavidéki és lotaringiai zászlóaljak átkaroló támadása folytán visszaszorítottuk Montbuchaint is. Sequelardt változó harcok után ellenség kezén maradt. Este újabb St.-Quentinől délre indi-

tott erős ellenséges támadások következtek amelyek meghusultak vonalaink előtt.

Német trónörökös hadserege: A Chemin des Dames gerincen és lejtőin tegnap is tovább tartottak a heves előőrsi csatározások. Olasz csapatok erősebb támadásait visszavertük. Az Aisne és a csatorna menti új fronton, Reimstől északra mindenütt harci érintkezésben állunk az ellenséggel. A Champagneban a franciák részben újonnan harcbavetett francia és amerikai hadosztályokkal széles fronton támadtak. A Suippe és Aisne között a csata kezdetén a Suippetől nyugatra és St. Marie-apy mellett harcoló weszfali és vadászrezdek tegnap is visszaverték az ellenség minden támadását és több mint száz foglyot ejtettek. Somme-Pyól északra sikerült az ellenségnek a St. Etienne és Somme-Py közötti magaslaton a Herhegyen és a Medea magaslaton befészkelni magát.

Ellentámadásban visszaszorítottuk az ellenséget a magaslaton túl. Kisebb pontokon franciák befészkeltek magukat. Az Orfeuil és az Oisne között az ellenség támadásai vonalaink előtt húsultak meg. Urytól délre és Minthoistól délnyugatra különösen heves harcok támadtak. E közben pomeramai, sajnavidéki és bajor gárdaezredek itt teljesen visszaverték az ellenséget. Bajor utászcsapatok támogatásával Challerango helységeit visszarágadtuk a behatolt ellenségtől. Az este megismételt támadások szintén meghusultak. Az Oisne és az Argonni erdő között visszavertünk heves ellenséges támadásokat. Lelöttünk 35 ellenséges repülőket és hét kötött léggömböt, Jakob hadnagy harmincötödik, Dörr alörnmester harmincadik légi győzelmet aratta. Ludendorff.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 5-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:
Tatárjárás.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

Arva László király.

Drama.

Apollo-színház.

1918. okt. 5-én:

Kivándorlók.

Színmű 5 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 5-én:

Villa mint nászajándék.

— Bolygó tánc.

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget. Límbeck János és fia „Első m. k. szab. ércokopersó-gyára és temetésrendező-vállalata” Arad.

nagybányai Horthy Miklós, cs. és kir. kamarás, elleniengernagy, a csász. és kir. flotta parancsnoka és neje szül. jászahelyi Purgly Magda, ugyiszintén gyermekel Paula, István és Miklós, mélységes fájdalomtól megtörve, szomorodott szívvel tudatják, a számos rokon nevében is, felejthetetlen drága jó leányuk, illetve testvéröknök

Magdának.

folvó évi október hó 3-án, délután 1 órakor, életének 16-ik évében, rövid szenvedés után, a Mindenható bölcs akarata következtében történt gyászos elhunytát.

A felejthetetlen drága halott földi maradványai folvó évi október hó 5-én, d. e. 9 órakor fognak, a felső temető halottas csarnokából, a rom. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történi beszentelés után, ideiglenesen az ugyanottani Vásárhelyi család sírboltjában nyugalmra elhelyeztetni.

Az engesztelő szentmise áldozat a korán elhunyt lelki üdvéért. folvó évi október hó 11-én, délelőtt 10 órakor fog a fölisztelendő Mennyei-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Pihenése estésdes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1918. október hó 4.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 30 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután legkésőbb 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 1 koronára.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelynek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Alkalmazást keres.

TANUIT VASALÓNÓ házakhoz ajánlunk. Cim: Orczy-utca 6. sz. Ajtó 15. 7187

FAUZLETBEN több évi gyakorlattal hadmentes egvény állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 7148

Alkalmazást nyer.

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

HASZNALT ZSINDELY eladó Berceányi Miklós-u. 14. szám alatt. 7182

EGY masszív faragott ebédő butor eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7183

ELADÓ közepmagas alakra jó állapotban levő átmeneti kabát. Cim a kiadóhivatalban. 7186

EGY kerékpár eladó. Ekes J. Kálvin J. 36. 7185

ÖBÖR 50 hektoliter hordóval együtt 4 1000 koronaért eladó. Elvállal ujbortételére megbízatást. Cim a kiadóhivatalban. 7189

ÚJ női télikabát eladó. Deák Ferenc-utca 7. 6273

ÚJ BUTORUZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron Különösen ajánlunk amerikai íróasztalokat, egy szalon-garnitúrát, egy nagy garderober szekrényt Wiegand cég. 6073

EGY NAGY ÁLLÓ tükör, egy három áru esztendő mahagoni toalet, antik ág. kávéasztal, két kis asztal, két plüsch szék, két egy ajtós szekrény, nagy fehér garderober szekrény, fall tükör és egy konyhasztal eladó Megtekinthető Városi Kávéház felett II em., Katonai laboratóriummal szemben. 6331

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

IRÓGÉP ELADÓ. Cim a kiadóhivatalban. 7163

BORSAJTÓK, szállítók, hortimlők kaphatók. Kovács Soma és Társa, Arad. 7167

HASZNALT ÓLON megvételre keresettek Bővebbet a kiadóhivatalban. 2100

Ingatlan.

VESELENYI-UTCA 15. számú emeleti adómentes ház eladó. 7188

ELADÓ FÖLD ÉS HÁZ 4 szobás, kassza, mellékhelyiségekkel, 1000 m. kerttel, 250 faj gyümölcsfával befűtött vívezeték berendezéssel Miklós-utca, a villamos mentén Bővebb információkért Pauszár Sándorné vizitálójában, Weitzer János-utca. 7184

ALDOMÁS KÖZELBEN 2 bérház eladó Bővebbet Lévész-utca 4a. 7192

FÖTÉRHEZ KÖZEL egy emeletes bérház eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7153

ARAD VÁROS egyik legnagyobb bérháza 500.000 koronaért eladó. Betteheim és Fleiszig ügynökség. Attila-ter 2. I. 7155

Különféle.

SZÁRAZ PINCET, vagy üres raklart keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETESEK az Aradi Közlöny részére felkötetnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetés és hirdetőirodájában, Zrínyi-utca és Kossuth-utcai papírüzletben

Jogi alapvizsgákra, szigorlatokra, Alkalmazásvizsgákra, államvizsgákra és Tanári pedagógiai vizsgákra felkészítő órákat tartunk vidékekre is. Jegyzetkészítés. Szeged, Szeged-utca 11. 7160

622-1918. újszám.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott Török Árpád világios kir. közjegyző ezennel közölni teszem, hogy Baumann Sebestyén ur világios lakos megkeresésére, nevezetnek Világoson a pincéjében levő 280 Kettőszáznyolcvan hektoliter 1917. Ezerkilencszáztizenhét évi terméshű fehér bor, Opre Mihály borkereskedő, Arad Alsó-Marospartisor 10-12 szám alatti lakos, késedelmes vevő, illetve késedelmes átvevő rovására és kárára 1918. Ezerkilencszáztizennyolc évi október hó 5-öt napján délután 1/4 fél négy órakor Világoson levő közjegyzői irodámban, hektoliterenként 800 Nyolcszáz korona kikiáltási árban, de esetleg azon alul is legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik.

Vevő bántópenzt 30000 Harmincezer koronát köteles lefizetni, az árverés megtartása után a vételári összeget, a bántópenz különben elvesztésének terhe mellett azonnal kifizetendő, vevő köteles a vételári illetéket is fizetni.

A megvett bor azonnal mennyiségileg és minőségileg átveendő vevő hordóiban, a szállítás október 5-ötödikén megkezdendő és 7 hetedikéig délután 5 óráig befejezendő, amennyiben vevő ezen feltételeknek meg nem felel, a letett bántópenzt és a kifizetett összeget elveszti.

Árveréstől fenntartja jogát, hogy az árverésen bántópenz letétele és készpénzfizetés nélkül vehessen és másnak a hitelben való vételt megengedhesse.

Világoson, 1918. évi október hó 2. napján. 7181

Török Árpád,

világios kir. közjegyző.

22937-1918.

HIRDETMÉNY.

A közlekedési miniszter 133600-1918. sz. a. kelt rendeletével az 1918-1919. gazdasági évben az ipari munkásság és családtagok által az öszi burgonyából igényelhető mennyiséget a következőképpen állapította meg:

1. Nehéz testi munkásoknak beleértve az éjjeli üzemben dolgozó, valamint a hányamunkásokat is, az egész évre jár 140 kgr. 2. a könnyű testi munkásoknak és családtagoknak pedig 100 kgr.

A közvetlen ellátásba vont ipari üzemek által 120649-1918. sz. rendelet értelmében névjegyzéken legfeljebb az itt meghatározott fejadag szerinti mennyiség igazolható.

Arad, 1918. évi szeptember hó 30.

VÁROSI TANÁCS.

278-1918. f. absz.

HIRDETMÉNY.

A must és bortermelés bejelentése. A bortermelési adóról szóló 1918. évi I. törvény cikk rendelkezései értel-

mében a bormust és a bor bortermelői adó alá esik.

Aki Aradon bormustot vagy bortermel: köteles a városi fogyasztási adóhivatalban a hivatalos órák alatt bejelenteni:

1. a szüretelés ideje alatt minden héten termelt és beraktározott mustot és bort az illető hét vasárnapjáig, az elszállított vagy másnak átadott mustot és bort — ideértve a szüretelés helyéről valamely szomszédos községbe azonnal tengelyen elszállítani kívánt bormustot is — legalább 24 órával az elszállítás előtt.

2. a szüret után beraktározott, valamint elszállított vagy másnak átadott mustot vagy bort legkésőbb 24 órával a beraktározás, elszállítás vagy átadás után.

3. azokat a későbbi birtok és tulajdon változásokat (feladás, átengedés, feldolgozás, fogyasztás vagy egyéb felhasználás) melyek az adó megállapítására vagy kivételére befolyással vannak a változás bekövetkezése után ugyancsak 24 óra alatt.

4. aki az adóköteles bormustot vagy bort az adófizetés kötelezettsége alól akár bejelentésének elmulasztása, akár szemle megtartása előtt való elszállítás, másnak átadás, a készlet eltitko-

lása stb. vagy bármely más módon szándékosan elvonja: kihágást követ el és a megrövidített vagy amegrövidített veszélyének kitétt adó négyszeres összegéig annak nyolcszoros összegéig eslegleg 1000 koronától 10 000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, amely behajtatlanság esetén megfelelő szabadság elvesztés büntetésre változtatható át.

Arad, 1918. szeptember 13-án.

Zákó János,
f. a. felügyelő.

Viszketeg

és mindennemű bőrbaj, ugymint: ráh. sömör, fekély, sebek és daganat gyógyítására a legbiztosabb és legjobb házi szer.

Boróka kenőcs.

Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden háznál nélkülözhetetlen. Kis tégl 3 K. Nagy tégl 5 K. Családi tégl 5 K. Hozzávaló Boróka szappan 5 K.

Készíti Gerő Sándor gyógyszerész.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Szondi János gyógyszerárában és Hianzu Nester drogueriájában. 6671

Segédjegyző és irnok!

Képesített fiatal segédjegyzőt, aki román nyelvet szóban bírja, teljesen jártas, havi 300 korona fizetés, lakás, fűtés és világítás élvezetével, október 15-től úgy szeretnék alkalmazni, hogy a helyettesítés folytán ideiglenesen, előreláthatólag azonban végleg megüresedő segédjegyzői állásba megválasztható legyen.

Ugyanilyen egy teljesen jártas kisegítő munkaerő, ugyancsak fenti fizetéssel, huzamosabb időre felfogadtatnék.

Nagykovács (Temesmegye) 1918. évi október hó 1-én.

Grabler Árpád,
közjegyző.

7191

Hirdetmény.

Apáti (Aradm. község) jegyzői irodájába a jegyzői teendőiben jártas **irnok** azonnal felvétetik. Javalmazás: nő, irnoknak havi 200 korona fizetés, lakás, fűtés és világítás, nőtlennek havi 100 korona, fizetés, mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás, mindenkinek szorgalmához képest mellékjövedelem.

Apáti, 1918. október 1.

7190

Előjáróság.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló **sápadt hölgyeknek** hogy arczuk és ajkuk üde, **piros színét** visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Połoskák

irtására egyedül biztos szer a **Phenolsav** I üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a **Doré fogpaszta** használatával. Nem habzik! A szájrüregét desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara 1 korona.

Legjobb tápszer

gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a **Mak-káv** darálva, pörköltve 1/2 kgr-es csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Audasz-utca 22. szám